Dự án điện ảnh, hành trình tìm kiếm bậc Đạo sư sinh ra từ hoa Sen

ISSN: 2734-9195 15:10 27/02/2026

Tôi lập tức cầm lấy chúng. Đây là những bản dịch minh họa chi tiết từ các văn bản Tây Tạng nguyên gốc, được xuất bản từ năm 1978, thời kỳ đỉnh cao của sự say mê và quan tâm của phương Tây đối với "phép màu" của Phật giáo Tây Tạng.

Khi hành trình tìm kiếm "Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen" chính thức bắt đầu, cũng là lúc tôi quyết định đánh thức lại Shambhala Studio, xưởng phim cũ mà tôi từng sử dụng để thực hiện bộ ba phim xoay quanh chủ đề tìm kiếm cánh cổng dẫn vào cõi Shambhala huyền nhiệm trong giai đoạn 2002-2006.

Ba bộ phim ấy gồm: *Searching for Shangri-la, Conversations with Sacred Mountains* và *Shambhala Sutra* (tạm dịch: *Tìm kiếm Shangri-la, Đối thoại với những ngọn núi thiêng liêng* và *Kinh Shambhala*).

Trở lại vai trò đạo diễn vào năm 2018, tôi đã quy tụ lại nhóm cộng sự từng đồng hành cùng tôi hơn một thập kỷ trước trong các chuyến thám hiểm Shangri-la. Đó không chỉ là sự tái hợp của một ê-kíp làm phim, mà còn là sự tiếp nối của một hành trình tâm linh còn dang dở.

Phù điêu Padmasambhava tại Taktsang, Lhakhang trên, Thung lũng Paro trên, phía tây Bhutan, khoảng năm 1692–93 (bị phá hủy trong vụ hỏa hoạn năm 1998). Từ Kho lưu trữ ảnh Brian & Felicity Shaw, Trung tâm Nghiên cứu Bhutan, Thimphu. Ảnh chụp bởi Brian Shaw, năm 1980.
Ảnh: rubinmuseum.org

Nhà quay phim của chúng tôi, Dou Yan, khi ấy đã được giới chuyên môn công nhận là một trong những quay phim giàu kinh nghiệm nhất tại cao nguyên Thanh Hải - Tây Tạng. Chúng tôi bắt đầu những buổi làm việc chuyên sâu, kết nối rộng khắp dãy Himalaya với các vị Lạt-ma, học giả và những chuyên gia nghiên cứu về cuộc đời và thời đại của Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen. Johnston Li đến từ Hồng Kông, một trong những học giả Phật giáo uyên thâm nhất mà tôi từng gặp nhanh chóng đảm nhiệm vai trò trưởng nhóm nghiên cứu.

Và câu hỏi đầu tiên đặt ra là: *Chúng tôi nên bắt đầu từ hóa thân nào của Ngài?*

Tám hóa thân - nhiều cách diễn giải

Có rất nhiều cách trình bày khác nhau về Tám Hóa Thân của Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen. Các dị bản thay đổi tùy theo từng truyền thống Phật giáo Tây Tạng, từng phân phái, các vị Tertön (những bậc khai mở kho tàng giáo pháp),

hay thậm chí là các nghệ nhân lưu lại dấu ấn về cuộc đời và các hóa thân của Ngài trên tranh tường và thangka.

Hơn nữa, thứ tự sắp xếp các hóa thân thường dựa trên năng lực từ bi hay phẫn nộ mà mỗi hóa thân thể hiện, chứ không nhất thiết phản ánh trình tự thời gian mà Bậc Đạo Sư đã thực sự thị hiện các hóa thân ấy trong hành trình đời mình.

Tuy nhiên, trong dự án *"Searching for the Lotus-Born Master"* (tạm dịch: Đi tìm Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen), điều tôi muốn khởi đầu chính là hành trình cuộc đời thực của Ngài. Bởi lẽ, mỗi hóa thân thực chất đại diện cho một giai đoạn khác nhau trong con đường tu chứng và giác ngộ của chính Ngài.

Do đó, việc tìm kiếm Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen, trên thực tế, chính là hành trình tìm hiểu các hóa thân khác nhau của Ngài: *mỗi hóa thân gắn với điều gì trong cuộc đời và mỗi hóa thân, tự thân nó, biểu trưng cho điều gì.*

Một bản đồ tâm linh trải dài theo dấu chân Ngài

Chúng tôi dần phát hiện ra rằng mỗi hóa thân của Ngài xuất hiện tại một địa điểm khác nhau. Khi nối các điểm không gian ấy lại với nhau, đồng thời đặt chúng trong dòng thời gian lịch sử, một lộ trình rõ ràng của hành trình đời Ngài dần hiện ra: từ quê hương Oddiyana, đến các nghĩa địa hỏa táng tại Ấn Độ, rồi tiếp tục sang Nepal, Bhutan và các vùng Tây Tạng thuộc Trung Quốc ngày nay.

Hình ảnh do Laurence Brahm cung cấp.

Những hóa thân ấy, thực chất, chính là các chặng đường trong hành trình tự thân tái giác ngộ của Ngài. Hay nói cách khác, đó là những con đường tu tập khác nhau trong việc làm chủ các pháp tu Mật tông, để rồi hội tụ lại trong hệ thống giáo pháp độc đáo của Ngài, nền tảng hình thành nên Phật giáo Tây Tạng như chúng ta biết ngày nay.

Chúng tôi bắt đầu lên kế hoạch cho các chuyến thám hiểm dựa trên niên đại lịch sử của từng hóa thân, địa điểm thị hiện, và cách mỗi hóa thân phản ánh sự trưởng thành của Ngài về mặt nhân cách, tu chứng và thực hành trên con đường trở thành một bậc Đạo Sư toàn giác.

Giữa lịch sử và huyền thoại

Chiều kích lịch sử của dự án cũng đặt ra cho chúng tôi một thách thức lớn: làm thế nào để kiểm chứng những truyền thuyết khi phần lớn cuộc đời Ngài được bao phủ bởi huyền thoại và ký ức dân gian địa phương?

Chúng tôi quyết định theo dấu chân đời Ngài một cách trực tiếp, từng bước một, tiếp cận mỗi hóa thân như một chương trong câu chuyện cuộc đời và lịch sử của Ngài. Rất nhanh, hành trình ấy không còn chỉ là một dự án điện ảnh, mà trở thành hành trình tự thân khai mở nhận thức của chính chúng tôi.

Tám hóa thân - Tám cửa ngõ tâm thức

Thực ra, mỗi hóa thân còn tương ứng với một pháp tu Mật tông cụ thể. Dù Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen có nhiều hơn tám hóa thân, nhưng tám hóa thân cốt lõi đã được xác lập trong kinh điển và nghệ thuật Phật giáo. Sở dĩ như vậy vì chúng đại diện cho tám con đường, hay tám cánh cửa dẫn vào mandala tâm thức của Ngài - hoặc, nếu diễn giải theo ngôn ngữ vật lý lượng tử, là toàn ảnh vũ trụ.

Mỗi hóa thân, với tư cách là một pháp tu riêng biệt, đều có khả năng đưa hành giả tiếp cận Rigpa, trường của tính Không tối hậu. Tuy nhiên, chỉ khi làm chủ cả tám, người tu mới có thể trở thành một bậc đạo sư đích thực.

Từ giáo pháp cổ xưa đến ngôn ngữ khoa học hiện đại

Thông điệp mà tôi nhận được - *“Tám hóa thân của Ta là tám trường năng lượng lượng tử. Hãy đi và nói cho thế giới biết”* - mang một chiều kích khoa học sâu sắc, đòi hỏi phải được giải mã song song với ý nghĩa tâm linh của Tám Hóa

Thân.

Chính điều này đã đưa tôi đến San Francisco, nơi quy tụ nhiều chuyên gia công nghệ và khoa học đang đi đầu trong lĩnh vực vật lý lượng tử. Tuy nhiên, họ cũng đang phải vật lộn với những giới hạn của phương pháp khoa học thực nghiệm – những giới hạn khiến chính họ khó có thể vượt qua.

Giáo pháp của Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen, tự thân nó, chính là phá vỡ mọi giới hạn. Nhị nguyên nhận thức, nền tảng của khoa học thực chứng không còn chỗ đứng. Phương pháp của Ngài là một hệ thống huấn luyện tâm mang tính can thiệp trực tiếp, buộc hành giả phải đặt tư duy của mình đối diện với cái *"phi thực tại"*, thứ mà ta vẫn lầm tưởng là hiện hữu quanh mình.

Mỗi ngày, qua một ảo ảnh của tri giác, chúng ta được điều kiện hóa để tin rằng đó là thực tại. Nhưng trên thực tế, tất cả chỉ là huyễn.

Cách tư duy ấy có thể đẩy con người rơi vào một khoảng không phi lý, nơi cảm giác an toàn - thứ mà ai cũng cố níu giữ trong đời sống bị đe dọa tận gốc. Thế giới mà chúng ta đang sống vốn vô thường, cho dù ta luôn khao khát bám víu vào cảm giác vững chắc. Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen thổi bay tất cả những chấp chước ấy vào hư không, rồi lại kết tụ mọi thứ trong một ma trận cầu vồng kỳ diệu, được nắm bắt trọn vẹn chỉ trong một khoảnh khắc sống. Khoảnh khắc ấy tan biến trước khi ta kịp nhận ra mình đã thực sự sống trong đó. Nhưng khi có thể sống trọn vẹn trong điểm kỳ dị của từng sát-na, có lẽ ta đang cộng hưởng với không gian tâm thức của vị Đạo Sư.

Hình ảnh do Laurence Brahm cung cấp.

Tôi lên đường tìm kiếm câu trả lời từ góc độ khoa học tại khu vực Vịnh San Francisco. Đó là nỗ lực kết nối lại với bầu không khí nguyên sơ của thời kỳ **Phật giáo Tây Tạng** bắt đầu lan tỏa mạnh mẽ tại phương Tây mà trung tâm khởi phát, xét trên nhiều phương diện, chính là khu vực này. Thậm chí, tại trung tâm thành phố Berkeley còn có một tấm bảng đồng khắc dòng chữ nổi tiếng: *"Số phật tử ở Berkeley còn nhiều hơn ở Tây Tạng"* - một cách ghi dấu tinh thần của phong trào Phật giáo phương Tây nở rộ trong thập niên 1960-1970, cũng chính là giai đoạn tôi trưởng thành. Tuy nhiên, điều tôi không ngờ tới là: cộng đồng khoa học và công nghệ nơi đây dường như còn nhiều câu hỏi hơn cả tôi.

Để tìm lại "chấn động xưa", tôi đến San Rafael, một thị trấn hippie cổ kính gần San Francisco, gặp Rob Parenteau, một chuyên gia tài chính chuyên nghiệp, người dành phần lớn cuộc đời ở California nhưng thường xuyên chu du khắp châu Á để nghiên cứu Phật giáo Mật tông. Ở ngoại ô San Rafael, Rob vừa chăm sóc nông trại hữu cơ của riêng mình, vừa miệt mài nghiên cứu các pháp tu Mật tông mà chúng tôi chuẩn bị ghi hình trong những chuyến thám hiểm sắp tới.

Rob mang đến cho tôi những góc nhìn sâu sắc về các pháp tu của Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen, cách chúng được tiếp nhận tại phương Tây trong thời kỳ hippie, và đặc biệt là khả năng ứng dụng những giáo pháp ấy vào bối cảnh hiện tại, khi thế giới đang chạy đua với hỗn loạn, từ thị trường tài chính đến sự khủng hoảng trong quản trị chính trị toàn cầu.

Cảm giác lúc ấy giống như năm 1969 quay trở lại. Một điều gì đó mang tính hoài cổ đang diễn ra, có lẽ là một dạng luân hồi tập thể, nơi hành tinh này liên tục tái tạo chính mình qua những chu kỳ tưởng chừng đã cũ.

Cuộc gặp gỡ định mệnh trong hiệu sách Hippie

Rob hẹn gặp tôi ăn tối tại một nhà hàng Nepal ở San Rafael. Trước đó, anh nhất quyết đưa tôi ghé thăm một hiệu sách hippie lâu đời, tồn tại từ thập niên 1960. Hiệu sách này nổi tiếng với kho sách đồ sộ về siêu hình học, từ Đạo giáo, Ấn Độ giáo cho đến Phật giáo Mật tông.

Tại thời điểm ấy, tôi vẫn tin rằng mình đã sưu tầm gần như mọi cuốn sách viết hoặc dịch về Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen bằng tiếng Anh. Nhưng tôi đã lầm.

Hoạt động giác ngộ của Padmasambhava. Hình ảnh được tạo ra bằng AI.

Bước vào hiệu sách, giữa làn hương trầm ngọt ngào lan tỏa, tôi hỏi quầy lễ tân xem họ có sách nào về Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen và Năm Không Hành Mẫu Trí Tuệ hay không. Người phụ nữ ngước nhìn tôi, ánh mắt như đang ở trong một giấc mơ, có lẽ do thứ gì đó bà vừa hút, rồi nhẹ nhàng nói, không chút ngập ngừng: *“Tôi nghĩ là chúng tôi vừa mới có một thứ như thế, bạn biết không... Ừ”.*

Bà chỉ tay về phía một kệ sách. Khi bước tới, tôi sững sờ. Trước mắt tôi là hai tập sách bọc vải Tây Tạng màu cam trang nhã: *The Life and Liberation of Padmasambhava - Part I và Part II. (Tạm dịch: Cuộc Đời và Sự Giải Thoát của Ngài Padmasambhava (Phần I & Phần II)).*

Tôi lập tức cầm lấy chúng. Đây là những bản dịch minh họa chi tiết từ các văn bản Tây Tạng nguyên gốc, được xuất bản từ năm 1978, thời kỳ đỉnh cao của sự say mê và quan tâm của phương Tây đối với “phép màu” của Phật giáo Tây Tạng.

Chính khoảnh khắc ấy, tôi hiểu rằng: *Chúng tôi sẽ chứng minh rằng hệ thống giáo pháp này chính là khoa học nguyên sơ của vật lý lượng tử.*

Tôi nhìn lại bìa sách để xem ai là tác giả của các văn bản gốc. Quả nhiên, chỉ có một cái tên duy nhất: Yeshe Tsogyal, vị nữ đệ tử lớn và là người lưu giữ giáo pháp của Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen.

“Đây thực sự là những bảo vật của thập niên 1970”, tôi thốt lên khi quay sang người phụ nữ để thanh toán. *“Tôi đã xem qua gần như mọi ấn phẩm về Bậc Đạo Sư Sinh Ra Từ Hoa Sen, nhưng chưa từng thấy bộ sách này. Có lẽ đây là bản in rất giới hạn, thậm chí là độc nhất. Hiệu sách đã có được hai cuốn này bằng cách nào vậy?”.*

Bà chỉ nhìn tôi, mỉm cười đầy ẩn ý: *“Chỉ mới hôm qua thôi, có một người đàn ông lớn tuổi gốc Nam Á đến đây. Chúng tôi chưa từng gặp ông ấy trước đó. Ông chỉ để lại hai cuốn sách và nói: ‘Hãy bán chúng cho người sẽ đến mua.’ Rồi ông ấy rời đi, không nói thêm điều gì”.*

Và đúng như vậy. Vị Đạo Sư đã trao cho chúng tôi tấm bản đồ của cuộc thám hiểm.

Tác giả: **Laurence Brahm**/Chuyển ngữ và biên tập: **Tịnh Như**

Nguồn: buddhistdoor.net